

Innhold

INNLEDNING	13
Begrepsavklaring	16
Årsmøtets demokratiske funksjon	17
Hva sier vedtektene?	18
Effektivitet og formaliteter	19
KAPITTEL I	
ÅRSMØTET: FØR, UNDER OG ETTER	21
Innkalling	22
Å forberede deltakerne på møtet	24
Hvem er til stede?	25
Registrering	25
Fullmakt	25
Hvem har møte-, tale-, stemme- og forslagsrett?	26
Permisjon fra møtet	27
Plassering i salen	28
Hold orden på papirene	29
Åpning og konstituering av møtet	29
Forretningsorden – møteregele	30
Dagsorden – hvilke saker skal behandles?	32
Innkomne forslag	33
Eventuellsaker	33
Valg	34
Årsberetning eller årsmelding	34
Økonomi på årsmøtet	35
Budsjett	35

Regnskap	36
Revisjon	37
Økonomisk årsberetning.	38
Ekstraordinære saker	38
Oppløsning	38
Eksklusjon	39
Mistillit	39
Ekstraordinært årsmøte	40
Komiteer og tellekorps	41
Redaksjonskomité	41
Tellekorps	42
Valgkomité.	43
Kontrollkomité	43
Referat og protokoll	44
Protokollunderskrivere.	44
Formelle krav	45
Det gode referat	46
Protokollmerknader eller protokolltilførsel.	49
Etter årsmøtet	49
Videre lesning	50

KAPITTEL 2

ORDSTYRING, DEBATT OG MØTE(U)KULTUR	51
Hvem kan være ordstyrer?	52
Ordstyrerens mandat.	54
Ordstyrerens ulike roller	56
Forberedelse	57
Håndtere debatt	58
Hvordan få og gi ordet (innlegg, replikk og svarreplikk)	60
Faktaopplysning og til dagsorden	62

Tidsstyring	63
Dagsorden og tidsplan	64
Pauser	65
Skyggeprogram	66
Tidsstyring i debatt – virkemidler for å styre tiden .	67
Taletid	68
Beregne totaltiden på debatten	69
Tekniske hjelpemidler for talerlista	69
Bruk stoppeklokke	69
Forbered talerne på når det er deres tur.	70
Marker tiden som har gått eller er igjen.	70
Avbryt taleren – bruk av klubba	70
Sett strek.	71
Møte(u)kultur – utfordringer og håndtering	73
Hersketeknikker og personangrep	74
Å sette motstanderen i bås.	75
Mistenkeligjøring	75
Å tillegge andre meninger	75
Utskyking fra talerstolen.	76
Utskyking fra salen	76
Applaus.	77
Uthaling av tiden	77
Når ordstyreren hersker.	78
Håndtere ukultur som ordstyrer.	79
Håndtere ukultur som møtedeltaker	80
Møteplagere.	81
Uforutsette hendelser og vedtektsbrudd	84
Bevisste vedtektsbrudd eller utvidende tolkning. . .	85
Flertallskrav	86
Etterprøvbarehet	88
Videre lesning	89

KAPITTEL 3

Å BRUKE SOSIALE MEDIER PÅ MØTER	90
Hvilken rolle spiller sosiale medier på årsmøtet?	90
Intern kommunikasjon	91
Ekstern kommunikasjon	92
Hvordan legge til rette for en god debatt i sosiale medier.	95
Bruk emneknagg	95
Lag retningslinjer for bruk av sosiale medier.	96
Oppfordre til skikk og bruk	97
Åpne og lukkede grupper	97
Vær forberedt på anonyme brukere	98
Minn deltakerne på at det er flere som leser dem enn de tror.	98
Vær bevisst på bruken av bilder	100
Bruk live-feed på storskjerm på en smart måte	100
Livestrømming av møtet	102
Hva skal protokollføres?	102
Videre lesning	106

KAPITTEL 4

STEMME	107
Beslutningsdyktighet	108
Hvem har stemmerett?	109
Utvidet stemmerett	110
Innskrenket stemmerett	110
Bundet mandat og stemme	111
Hvordan skal avstemningen foregå?	111
Håndsopprekning med og uten stemmeskilt	111
Navneopprop	112
Skriftlig og hemmelig valg	112

Elektronisk stemmegivning	113
Hva er et flertall?	114
Simpelt flertall	114
Alminnelig, vanlig og rent flertall	115
Kvalifisert flertall	115
Enstemmighet	116
Absolutt flertall	116
Hvordan skal vi håndtere avholdende stemmer? . . .	117
Videre lesning	118

KAPITTEL 5

PERSONVALG.	119
Å stille til valg	119
Valgkomiteens innstilling	120
Benkeforslag	122
Valg- og støttetaler	123
Gjennomføring av valg	124
En kandidat	124
To kandidater	124
Flere enn to kandidater	124
Flere kandidater enn det er verv	127
Stemmelikhet	128
Telling av stemmer	128
Videre lesning	132

KAPITTEL 6

STEMME OVER FORSLAG – VOTERINGSORDEN	133
Å fremme forslag	134
Utforming og formulering av forslag	134
Avstemningen: Åpen eller lukket?	135
Innstillinger fra styret eller redaksjonskomiteen	136

Telling av stemmer	136
Voteringsorden	137
Hvilket forslag legges til grunn?	138
Aktiv og passiv stemmegivning	139
Forslagene	140
Hovedforslag	140
Tilleggs- og endringsforslag	141
Utsettelsesforslag	141
Oversendelsesforslag	141
Avvisningsforslag	141
Å trekke et forslag	141
Hovedregelen ved avstemninger: Rekkefølge	143
Stemme over ett forslag	144
Flere forslag	145
Flere motstridende forslag	145
To forslag: Alternativ votering	145
Tre eller flere forslag	146
Dele opp forslagene	147
Ytterliggående votering / serievotering	147
Cup-metoden (gjentatt alternativ votering)	151
Simpelt flertall med uttrekk	153
Realitetsvotering til slutt	156
Votere i blokk	156
Stemnings- eller prøvevotering	157
Videre lesning	160
ETTERORD OG TAKKELISTE	161

VEDLEGG	163
Vedlegg 1: Eksempel på forretningsorden	163
Vedlegg 2: Eksempel på skjema for endringer av vedtekter og politiske grunndokumenter	166
Vedlegg 3: Eksempel på protokollføring	167
Protokollføre gjennomgangen av en sak	167
Protokollføre debatt	167
Protokollføre et valg / en votering	167
Vedlegg 4: Eksempel på referatføring	169
Vedlegg 5: Regneark for oppsett av talere og taletid ...	170
Vedlegg 6: Leker, oppkvikkere	172
 NOTER	 173
 STIKKORD	 175